

ספרות עברית וכללית

לבתי ספר דתיים

הוראות

א. משך הבחינה : שתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון — (20x2) — 40 נקודות

פרק שני — (30x1) — 30 נקודות

פרק שלישי — (30x1) — 30 נקודות

סך הכול — 100 נקודות

שלושת הפרקים בבחינה הם חובה.

ענו על השאלות בכל אחד מן הפרקים על פי ההוראות.

ג. חומר עזר מותר בשימוש : רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.

ד. הוראות מיוחדות : (1) חובה לצרף למחברת הבחינה את הרשימה המודפסת של היצירות.

(2) אין לחזור ולהדגים בתשובות שונות על פי אותה יצירה.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד, יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – נושא בין־אנרי: הורים וילדים (40 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 1–4: על שאלה אחת משאלות 1–2, ועל שאלה אחת משאלות 3–4.
(לכל שאלה – 20 נקודות; סך הכול – 40 נקודות)

1. קראו את השיר שלפניכם וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריו.

שִׁרְקִיָּה / אסתר קנקה שקלים

סבתא, מה עשית עם השִׁרְקִיָּה שְׂבָד?
לִדְתָּ חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר
וְגִדְלָתָ עֶשְׂרָה (השָׁאָר מְתוֹ)
וְיוֹם־יוֹם אָפִיתָ אֶת הַלֶּחֶם
וְיוֹם־יוֹם חִיית בְּקִינָה שֶׁל חֲמוּתָד

וְיָמָה אֶעֱשֶׂה אֲנִי
עִם הַשִּׁרְקִיָּה שְׂבִי
הַכְּבוֹלָה בְּחִבְלֵי רוּחַ מְעֵרָב
הַפְּרוּצָה לְכָל רוּחַ

וְיֵשׁ מְעוֹן לְתִינוּקוֹת וּלְנָשִׁים
וּמִטְפֹּלֶת לְיִלְדִים וְלִקְשִׁישִׁים
וְיֵשׁ מִיִּקְרוּגֶל וּמִדִּיחַ וּמִפֶּתַח
מִקְפִּיא וּמְעֵרָבֶל מִתְכוֹנִים וְדוּעִים
שֶׁל עוֹגוֹת וְטַעַם הַחַיִּים
וְיֵשׁ זָמָן.
הַמּוֹן זָמָן.

וְעִם הַשִּׁרְקִיָּה שְׂבִי, מָה אֶעֱשֶׂה, אֲמָא?

א. הדוברת בשיר מתארת מתח בין שתי תרבויות. הסבירו מתח זה באמצעות שלושה ניגודים המצויים בשיר. (12 נקודות)

ב. קראו את שורות השיר, וענו על השאלה שאחריהן.

וְיֵשׁ זָמָן.

הַמּוֹן זָמָן.

לדעתכם, האם מושג הזמן בשיר מייצר מתח? הסבירו את דבריכם. (8 נקודות)

2. קראו את השיר שלפניכם וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריו.

פגומים / ארז ביטון

על סף חצי בית בארץ ישראל
עמד אבי
מצביע לצדדים ואומר:
בהריסות האלה נבנה פעם מטבח
לבשל בו זנב לזיתן
ושור הבר,
ובהריסות האלה
נקים פנת תפלה
למצא מקום
למקדש מעט.
אבי נשאר בסף,
ואני – כל ימי
מציב פגומים
אל לב השמים.

- א. המטפורה היא לבליבו של השיר.
הסבירו כיצד המטפורה שבסיום השיר בונה את משמעות השיר כולו. (12 נקודות)
- ב. ציינו והסבירו מטפורה נוספת המצויה בשיר ותורמת למשמעותו. (8 נקודות)

3. בחרו בשתי דמויות הורים משתי יצירות שונות שלמדתם.
תארו את הקשר המוצג בכל יצירה בין ההורה לילדיו.
הדגימו מכל אחת מן היצירות דרך עיצוב אחת, התורמת להבנת קשר זה.
4. לפניכם שורה מן השיר "פרימה" מאת דורי מנור. קראו את השורה וענו על השאלה שאחריה.
אדם נפרם מילדותו כמו חוט מתוך מרבד.

משתי יצירות שלמדתם בחרו בשתי דמויות שיש להן יחס מורכב כלפי הילדות וכלפי בית
ההורים (דמות אחת מכל יצירה). הסבירו כיצד יחס זה משפיע על בחירותיהן של הדמויות
ועל המשך דרכן. בתשובתכם התייחסו לדרך עיצוב מרכזית לכל אחת מן הדמויות.

/המשך בעמוד הבא/

פרק שני – נושא בן־ז'אנרי: שקופים (30 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 5–6.

5. ביצירות שלמדתם מתוארות דמויות של אנשים משולי החברה – אנשים שקופים, שונים או חריגים בחברה. בחרו מן היצירות שלמדתם שתי דמויות: דמות אחת שהזדהיתם איתה, ודמות אחת שלא הזדהיתם או הסכמתם איתה. הסבירו את בחירתכם. התייחסו לשתי דרכי עיצוב המאפיינות את הדמויות שבחרתם (דרך עיצוב אחת לכל דמות).
6. תארו את הרקע החברתי, הגיאוגרפי או ההיסטורי ברומאן או בשני סיפורים קצרים שלמדתם. הסבירו כיצד רקע זה משפיע על המעשים ועל ההשקפות של הדמות המרכזית ברומאן או בשני הסיפורים הקצרים שבחרתם.

פרק שלישי – נושא בן־ז'אנרי: זוגיות ואהבה (30 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 7–8.

7. בכוחה של אהבה לחזק ולהעצים או להחליש ולהרוס. בחנו קביעה זו על פי הרומאן או הדרמה שלמדתם. הדגימו והסבירו את דבריכם. בתשובתכם התייחסו לאמצעי עיצוב מרכזי התורם להבנת קביעה זו.
8. בחרו בשני שירים שבהם לציורי הלשון יש תפקיד מרכזי. תארו את ציורי הלשון בשירים שבחרתם, והסבירו את תרומתם למשמעות כל אחד מן השירים.

בהצלחה!